

KRITERIJI OCENJEVANJA pri predmetu PSIHOLOGIJA (program GIMNAZIJA, UMETNIŠKA GIMNAZIJA in PREDŠOLSKA VZGOJA)

Dijaki so s kriteriji ocenjevanja ustno seznanjeni na začetku šolskega leta.

PRI OCENJEVANJU DIJAKOV IN DIJAKINJ PRI PREDMETU PSIHLOGIJE SE UPOŠTEVAJO:

- poznavanje temeljnih psiholoških pojmov, definicij in zakonitosti,
- razumevanje, pojasnjevanje in uporaba psiholoških pojmov, definicij, zakonitosti,
- zmožnost lastne interpretacije, vrednotenja in uporabe pridobljenega psihološkega znanja. Zahtevnostna raven ocenjevanja je prilagojena letniku, v katerem se pouk izvaja. Višji zahtevnostni nivo prinaša dodatno utrjevanje za psihologijo na maturi in poklicni maturi, kjer so poudarjeni še naslednji cilji: zmožnost interpretacije in analize psiholoških vsebin, korelacija z ostalimi družboslovnimi in naravoslovnimi predmeti, zmožnost povezovanja psihološkega znanja z drugimi družboslovnimi in naravoslovnimi znanji, zmožnost natančnega pisnega izražanja, pisanja esejev.

Pridobljene ocene

<i>Letnik in smer</i>	<i>Pridobljene ocene</i>
2. letnik predšolske vzgoje in 2. letnik umetniške gimnazije	V prvem ocenjevalnem obdobju ena ustna ocena. V drugem ocenjevalnem obdobju ena pisna ocena in ocena avtentične naloge/predstavitve.
3. letnik splošne gimnazije	V vsakem ocenjevalnem obdobju ena pisna in ena ustna ocena.
3. letnik, izbirni predmet	Ena pisna ocena.
4. letnik, priprave na maturo	Pet pisnih ocen.

Datumi ocenjevanja bodo dogovorjeni z dijaki na začetku vsakega ocenjevalnega obdobja. Datumi pisnih ocenjevanj bodo vpisani v ustrezno šolsko dokumentacijo.

Po presoji profesorja lahko dijaki pridobijo dodatno oceno.

Kriterij ustnega ocenjevanja

Posamezen učitelj se lahko po lastni presoji odloči, ali bo ustno ocenjevanje napovedal. Učitelj lahko po lastni presoji napovedano ocenjevanje tudi ukine.

Praviloma se v šolski uri ustno oceni od dva do štiri dijake, razen če je ob predhodnem dogovoru z razredom napovedano drugače.

<i>Ocena</i>	<i>Opis</i>
Odlično (5)	Dijak dokazuje poglobljeno razumevanje strokovnih pojmov. Izraža se samostojno, vsebino smiselno povezuje, sam dodaja praktične primere. Argumentacije so jasne in konsistentne. Presojanje in sklepanje temelji na podlagi ugotovljenih dejstev. Na dodatna vprašanja odgovarja sproščeno in tekoče.
Prav dobro (4)	Dijak vsebinsko ustrezno in smiselno odgovarja na zastavljena vprašanja. Odgovori so jasni, jedrnat in relevantni, izpeljave in utemeljitve so skladne in razumljive, posamični odlomki so večinoma smiselno zaokrožene celote in so pogosto med seboj dobro povezani. V argumentacijo vključuje ustrezno terminologijo in dokazuje poznavanje bistvenih strokovnih pojmov, čeprav so sodbe in sklepi še preveč posplošeni. Posplošitve ne upoštevajo ugotovljenih dejstev v celoti.
Dobro (3)	Dijak navaja pomembna dejstva, jih argumentira, a je argumentacija pomanjkljiva, nejasna in nekonsistentna. Dijak razume problematiko, ki jo prinaša vprašanje. Na dodatna vprašanja odgovarja delno, pozna primere, vendar ni vedno sposoben lastne uporabe spoznanj. Analiza je zgolj delna oz. nepopolna.
Zadostno (2)	Odgovori tvorijo pretežno celovito besedilo. Nekatere izpeljave in utemeljitve so delno razumljive, jasne. Odgovori na zastavljena vprašanja so večinoma opisni. Argumentacija je skromna, površna in nejasna.
Nezadostno (1)	Dijak ne navaja dejstev, ali pa navaja zgolj osnovna dejstva, ki so pomanjkljiva, informacije ne tvorijo povezane celote. Ne odgovarja smiselno in povezano.

Kriteriji pisnega ocenjevanja

Pisno ocenjevanje je vrednotenje pisnih odgovorov na zastavljena vprašanja.

Pisna naloga mora vsebovati rubriko za ime in priimek dijaka, oddelek, temo, datum, skupno možno število točk, doseženo število točk, točkovno vrednost posameznih nalog in točkovnik.

Dosežene rezultate, ki so izraženi v točkah oz. odstotkih, izrazimo tudi z ocenami od 1 do 5.

odlično (5)	90–100 %
prav dobro (4)	79–89 %
dobro (3)	66–78 %
zadostno (2)	50–65 %
nezadostno (1)	0–49 %

Pisno ocenjevanje znanja traja do 45 minut oz. sorazmerno več za dijake, ki imajo z odločbo opredeljene časovne prilagoditve. Dovoljena je uporaba kemičnega svinčnika oz. nalivnega peresa. V kolikor dijak piše s svinčnikom, se naloga razveljavi. Uporaba kakršnihkoli drugih pripomočkov je prepovedana, razen v primerih, ko jih za potrebe izvedbe določi profesor, ali pa v primerih, ko so drugi pripomočki potrebni zaradi izvedbe prilagoditve dela dijakom z odločbo. Prepovedano je pogovarjanje s sosedom ali obračanje proti njemu. Kazen za kršitev je takojšen odvzem pisne naloge.

Pisna ocenjevanja pri predmetu Psihologija - priprava na maturo trajajo od 45 do 90 minut in so sestavljena iz različnih tipov nalog, npr. nalog izbirnega tipa, nalog dopolnjevanja in kratkih odgovorov, strukturiranih nalog, strukturiranih esejev itd.

Kriteriji ocenjevanja

odlično (5)	90–100 %
prav dobro (4)	79–89 %
dobro (3)	66–78 %
zadostno (2)	50–65 %
nezadostno (1)	0–49 %

Merila ocenjevanja za strukturirane eseje in strukturirane naloge so v skladu s predmetnim izpitnim katalogom za maturo pri psihologiji. Za strukturirane eseje velja naslednje:

1. raven: Kandidat/-ka zapiše nekaj dejstev, a pomanjkljivih. 1–2
2. raven: Kandidat/-ka zapiše vsa pomembna dejstva. 3–4
3. raven: Kandidat/-ka razume in uporablja znanje, vendar z nekaterimi pomanjkljivostmi. 1–2
4. raven: Kandidat/-ka razume in ustrezno uporablja znanje. 3–4
5. raven: Kandidat/-ka vrednoti, analizira in povezuje informacije, vendar preveč posplošeno (posplošitve ne upoštevajo v celoti ugotovljenih dejstev). 1–2
6. raven: Kandidat/-ka ustrezno vrednoti, analizira in povezuje informacije na podlagi ugotovljenih dejstev. 3–4

Posamezne sestavine eseja (dejstva, razumevanje in uporaba, sinteza in vrednotenje) se

ocenijo ločeno. Če kandidat/-ka pri posameznih sestavinah eseja poleg pravih zapiše tudi nekatere napačne odgovore, se lahko najvišje oceni na 1., 3. ali 5. ravni. Kandidat/-ka lahko dobi dodatne točke za notranjo zgradbo eseja. Kandidatu/-kandidatki se dodeli dodatna točka za notranjo zgradbo eseja, ko je vsaka od njegovih sestavin (poznavanje dejstev, razumevanje in uporaba, sinteza in vrednotenje) po ocenjevalnih merilih ocenjena na višji ravni (tj. na 2., 4. ali 6. ravni). Sestavine eseja so jasne in medsebojno povezane, zapisane v esejski obliki. Pri strukturiranih nalogah ocenjujemo odgovor na vsako vprašanje posebej. Pri tem upoštevamo

naslednji kriterij:

- | | | |
|-----------|---|-----|
| 1. raven: | Kandidat zapiše nekaj dejstev, a pomanjkljivih. | 1–2 |
| 2. raven: | Kandidat zapiše vsa pomembna dejstva. | 3–4 |
| 3. raven: | Kandidat razume in uporablja znanje, vendar z nekaterimi pomanjkljivostmi. | 1–2 |
| 4. raven: | Kandidat razume in ustrezno uporablja znanje. | 3–4 |
| 5. raven: | Kandidat vrednoti, analizira in povezuje informacije, vendar preveč posplošeno (posplošitve ne upoštevajo v celoti ugotovljenih dejstev). | 1–2 |
| 6. raven: | Kandidat ustrezno vrednoti, analizira in povezuje informacije na podlagi ugotovljenih dejstev. | 3–4 |

Če kandidat na posamezna vprašanja v nalogi poleg pravih odgovorov zapiše nekatere napačne, se lahko najvišje oceni na 1., 3. ali 5. ravni.

Kriterij za seminarsko nalogo pri maturitetnem izpitu iz psihologije (splošna matura)

Seminarska naloga je del maturitetnega izpita iz psihologije na splošni maturi in predstavlja 20% ocene, ocenjevanje je notranje. Dijakinje in dijaki izberejo naslov iz stalnega kataloga naslovov seminarskih nalog pri predmetu psihologija in po navodilih izdelajo maturitetno seminarsko nalogo.

Splošna ocenjevalna shema maturitetne seminarske naloge po predmetnem izpitnem katalogu:

1. Opredelitev in teoretična predstavitev problema

1. raven 2–3 točke

Problem ni opredeljen v skladu z naslovom naloge ali je oblikovan nejasno. Izbrani viri so laični ali presplošni glede na problem. Obseg virov je preskromen ali preobsežen. Izbrane informacije ne zadevajo neposredno ciljev in hipotez, so nepopolne in med seboj niso povezane v smiselno celoto. Cilji in hipoteze so neustrezno oblikovani: nejasni, preširoki oz. preozki ali nepreverljivi.

2. raven 2–3 točke

Problem je opredeljen v skladu z naslovom naloge, vendar premalo natančno. Izbrani viri so ustrezni glede na problem, toda pomanjkljivi. Izbrane informacije večinoma zadevajo cilje in hipoteze. Povzete so pomembne informacije, ki pa niso povezane v smiselno celoto. Cilji in hipoteze so ustrezno oblikovani, z manjšimi pomanjkljivostmi (npr. nekateri so nejasni, preširoki oziroma preozki ali nepreverljivi).

3. raven 4 točke

Problem je opredeljen jasno in natančno v skladu z naslovom seminarske naloge. Izbrani viri so ustrezni glede na problem in dovolj obsežni. Izbrane informacije zadevajo cilje in hipoteze. Povzete informacije so med seboj smiselno povezane v lahko berljivo in razumljivo celoto. Cilji in hipoteze so ustrezno oblikovani: jasni, konkretni in preverljivi.

2. Zbiranje in obdelava podatkov

1. raven 0-1 točka

Merski pripomoček ne ustreza povsem ciljem seminarske naloge, preskromen je ali preobsežen. Podatki niso bili izbrani na primernem vzorcu (npr. vzorec je premajhen ali ni izbran ustrezno). Vzorec in postopek zbiranja podatkov nista opisana. Statistična obdelava je neustrezna glede na podatke ali hipoteze. Prikaz rezultatov je nejasen ali nepregleden (npr. nepopolne tabele, nepotrebni grafi), nekateri rezultati niso prikazani.

2. raven 2-3 točke

Merski pripomoček je ustrezen glede na cilje seminarske naloge, vendar ima nekatere slabosti (npr. dvoumna ali sugestivna vprašanja). Podatki so zbrani na primernem vzorcu, ki omogoča sklepe v skladu s cilji seminarske naloge. Vzorec in postopek zbiranja podatkov sta opisana pomanjkljivo (npr. manjka navedba časa in kraja zbiranja podatkov). Uporabljena statistična obdelava je ustrezna, vendar zbrani podatki dopuščajo še dodatno obdelavo. Prikazani so vsi rezultati, vendar prikaz rezultatov v nekaterih delih ni jasen in pregleden.

3. raven 4-5 točk

Merski pripomoček je ustrezen glede na cilje seminarske naloge, pri tem pa kandidat pokaže izvirnost pri izdelavi ali kritično presojo pri izbiri ali priredbi. Podatki so zbrani na primernem vzorcu, ki omogoča sklepe v skladu s cilji seminarske naloge. Vzorec in postopek zbiranja podatkov sta opisana natančno in izčrpno. Statistična obdelava je ustrezna glede na podatke in hipoteze. Rezultati so prikazani jasno in pregledno, tako da jih je mogoče analizirati in interpretirati glede na cilje seminarske naloge.

3. Analiza in interpretacija rezultatov

1. raven 0-1 točka

Opis rezultatov je pomanjkljiv, kandidat zgolj ubesedi rezultate v tabelah in grafih. Presoja rezultatov glede na hipoteze ni ustrezna ali rezultati niso povezani s hipotezami. Interpretacija rezultatov je nekritična in enostranska, brez povezave rezultatov s širšimi psihološkimi spoznanji.

2. raven 2-3 točke

Opis rezultatov je večinoma ustrezen, kandidat povzame nekatere pomembne rezultate iz tabel in grafov. Presoja rezultatov glede na hipoteze je ustrezna, vendar je povezava med njimi preprosta (npr. rezultati potrjujejo hipotezo 1) ali pa kandidat presodi povezave le za nekatere hipoteze. Interpretacija rezultatov je obširna in ustrezna, a premalo kritična in nepovezana s širšimi psihološkimi spoznanji.

3. raven 4-5 točk

Opis rezultatov je ustrezen, kandidat povzame bistvene rezultate iz tabel in grafov. Presoja rezultatov glede na hipoteze je ustrezna. Povezava med njimi je jasno ubesedena, kandidat presodi vse povezave med rezultati in hipotezami. Interpretacija rezultatov je obširna, ustrezna, kritična in povezana s širšimi psihološkimi spoznanji.

4. Oblikovanje sklepov in ocenjevanje seminarske naloge

1. raven 0-1 točka

Oblikovani so očitni in preprosti sklepi, ki delno zadevajo cilje seminarske naloge. Nekateri sklepi niso veljavni glede na dobljene rezultate ali so neutemeljeno posplošeni. Sklepi niso umeščeni v širši okvir psiholoških teorij in raziskav. Presoje prednosti in pomanjkljivosti seminarske naloge ni ali je neustrezna. Predlogi možnosti nadaljnjega raziskovanja niso dani. Oblikovani so preprosti sklepi, nekateri sklepi niso veljavni glede na dobljene rezultate ali pa so neutemeljeno posplošeni. Presoje prednosti in pomanjkljivosti naloge ni ali pa je neustrezna.

2. raven 2 točki

Oblikovani so preprosti sklepi, ki zadevajo cilje seminarske naloge, ali ustrezni sklepi za večino ciljev. Sklepi so pomanjkljivo umeščeni v širši okvir psiholoških teorij in raziskav. Presoja prednosti in pomanjkljivosti seminarske naloge je ustrezna, vendar enostranska (npr. le presoja šibkosti seminarske naloge) ali pomanjkljiva. Predlagane so preproste in splošne možnosti nadaljnjega raziskovanja (npr. večji vzorec).

3. raven 3 točke

Oblikovani so ustrezni sklepi glede na cilje seminarske naloge. Sklepi so umeščeni v širši okvir psiholoških teorij in raziskav. Presoja prednosti in pomanjkljivosti seminarske naloge je ustrezna in kritična. Predlagane so konkretne vsebinske in metodološke možnosti nadaljnjega raziskovanja.

5. Predstavitev (zgradbe) naloge

1. raven 0–1 točka

Seminarska naloga ne vsebuje vseh navedenih elementov. Besedilo je nejasno in dvoumno, včasih celo nerazumljivo. Pogosta je uporaba laičnih in nestrokovnih izrazov. Seznam virov je nepopoln ali preobsežen, viri v besedilu so neustrezno navedeni ali izpuščeni.

2. raven 2 točki

Seminarska naloga vsebuje vse elemente, vendar v neustreznem vrstnem redu. Besedilo je jasno in razumljivo, toda besedišče je skopo. Uporaba strokovnih izrazov je ponekod neustrezna. Viri so v seznamu virov ustrezno navedeni, njihova navedba v besedilu pa je pomanjkljiva.

3. raven 3 točke

Seminarska naloga vsebuje vse elemente v ustreznem vrstnem redu. Besedilo je jasno in razumljivo, z bogatim besediščem. Uporaba strokovnih izrazov je ustrezna. Viri so v seznamu virov in v besedilu navedeni ustrezno in natančno.

Kriteriji avtentične naloge

Primeri avtentičnih nalog: različne vrste simulacij, nastopi pred publiko, projekcija, izražanje v obliki neumetnostnih ali umetnostnih besedil, razprave in okrogle mize, izdelovanje izdelkov idr.

Pisni kriteriji za ocenjevanje avtentičnih nalog, ki predstavljajo izražanje v obliki neumetnostnih besedil: osebna pisma o izkušnjah, doživetjih, dogodkih, članki, reportaže, dnevniški zapiski, kritike, govori, peticije, priprava video, avdio zapisa idr.

Glede na to, da gre za različne oblike avtentičnih nalog, je **mogoče navedene kriterije ustrezno spremeniti oz. prilagoditi** glede na zahteve izvedene oblike naloge s čimer so dijaki seznanjeni pred izvedbo ocenjevanja.

Kriterij		
%	Točke	Ocena
90% - 100%	18 - 20	Odlično (5)
79% - 89%	16 - 17	Prav dobro (4)
66% - 78%	13 - 15	Dobro (3)
50% - 65%	10 - 12	Zadostno (2)
0% - 49%	0 - 9	Nezadostno (1)

Področje točkovanja			
	0 – 1 točka	2 – 3 točke	4 – 5 točk
Preglednost in urejenost	Nepregleden/ premalo pregleden, površnost v izdelavi, slikovno gradivo ni v skladu z besedilom.	Vsebuje veliko gradiva, ki pa je premalo jasno oz. je izdelek deloma nepregleden, slikovno gradivo je pretežno v skladu z besedilom.	Pregleden, čitljiv, pazljivo izdelan, zanimivo slikovno gradivo, ki je usklajeno z besedilom.
Vsebina	Veliko osnovnih/pomembnih podatkov manjka, navaja nepomembne podatke ali pojme, nekatere informacije so netočne, pomanjkljivo predstavljena vsebina.	Nekateri ključni podatki manjkajo, nekateri deli predstavitev niso povezani z naslovom dela, informacije so verodostojne, ustrezna in premalo organizirana vsebina.	Izbrani napisi ustrezno poudarjajo ključne točke ali dele vsebine, tekst vsebuje vse pomembne podatke, informacije so verodostojne, ustrezna in dobro organizirana vsebina.
Besedišče	Nejasno in neučinkovito besedilo, besedišče ni slikovito.	Natančno in jasno besedilo, vendar občasno izgubi osredotočenost, besedišče je slikovito.	Natančno in jasno besedilo, tudi zelo osredotočeno, besedišče je slikovito.
Ustvarjalnost	Idejno neustvarjalen izdelek.	Idejno delno ustvarjalen izdelek.	Idejno ustvarjalen izdelek.

Kriteriji predstavitve

Glede na različne oblike predstavitev je možno **navedene kriterije ustrezno spremeniti oz. prilagoditi** glede na zahteve izvedene oblike predstavitve s čimer so dijaki seznanjeni pred izvedbo ocenjevanja.

Kriterij		
%	Točke	Ocena
90% - 100%	15 - 16	Odlično (5)
79% - 89%	13 - 14	Prav dobro (4)
66% - 78%	11 - 12	Dobro (3)
50% - 65%	8 - 10	Zadostno (2)
0% - 49%	0 - 7	Nezadostno (1)

Opisni kriterij	4 točk	3 točke	2 točke	1 točki	0 točk
Način podajanja informacij	Govor je prost, razločen, razumljiv, naraven in tekoč. Kaže zavzetost nad temo. Način predstavitve je zelo domiseln.	Govor je večinoma prost, razločen, razumljiv, naraven in tekoč. Kaže zavzetost nad temo. Način predstavitve je domiseln.	Govor je večinoma prost, razločen in razumljiv, vendar ne tako naraven in tekoč. Kaže delno zavzetost nad temo. Način predstavitve je povprečen.	Pri govorjenju si v večji meri pomaga z zapisanim besedilom, govori manj razločno ali nenaravno. Zavzetosti nad temo ni zaznati. Način predstavitve je povprečen.	Izključno branje.
Stik s poslušalci	/	Vzpostavi aktiven stik s poslušalci in osmisli podano vsebino.	Vzpostavi aktiven stik s poslušalci in delno osmisli podano vsebino.	Vzpostavi neznamen aktiven stik s poslušalci in pomanjkljivo osmisli podano vsebino.	S poslušalci ne vzpostavi aktivnega stika in ne osmisli podane vsebine.
Upoštevanje časa	/	/	/	Upošteva časovno omejitev predstavitve.	Predstavitve ni v predvidenih časovnih okvirjih (prekratka ali predolga).
Ustreznost vsebine	Vsebina je popolnoma ustrežna, zamisel odlična.	Vsebina je večinoma ustrežna, zamisel dobra.	Vsebina je ustrežna v zadovoljivi meri, zamisel dobra.	Vsebina je deloma ustrežna, zamisel deloma dobra.	Vsebina je neustrezna, zamisel zelo pomanjkljiva.
Znanje o vsebini	Popolnoma ustrezno odgovori na zastavljena vprašanja o vsebini.	Večinoma ustrezno odgovori na zastavljena vprašanja o vsebini.	Odgovori na zastavljena vprašanja o vsebini so zadovoljivi.	Odgovori na zastavljena vprašanja o vsebini so zelo pomanjkljivi.	Odgovori na zastavljena vprašanja o vsebini so popolnoma neustrezni.

IZPITI

Izpiti so pisni in trajajo 60 minut.

Vse vrste izpitov potekajo v skladu s Pravilnikom o ocenjevanju znanja v srednjih šolah.

Sprejeto na sestanku strokovnega aktiva in velja od 1. 9. 2022 dalje.